

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári chequeszám 10,489. szám.

II. Rákóczi Ferenc.

Irta: Kalmár Antal.

Haza jött Rákóczi, haza jött Beresényi — haza jöttek a magyarok ragyogó vitézi! Így várta az őshajdanban a magyar Csaba vezér hadát, így a múlt század ötvenes-hatvanas éveiben Kossuth Lajost, akinek hazatéréséből mítoszt csinált a magyar szabadságot zengő dalos kiömlés:

— Lemegyünk a törökre — ott maradunk örökre!

— Kossuth Lajos befelé — Ferencz Jóska kifelé!

Azonban Ferencz József szírványos cselekedetére szárnyaló ihletéssel borul ma már a magyar nemzet. Az a Szűz Máriás képű szabadság-lobogó, amelyet Lengyelország felől bontott ki a most hazatért nagy halott: a magyar és a Habsburg megértésének örök szimfóniája lehet.

„Recrudescent inclytae gentis Hungarorum vulnera diutina — megújulnak a nemes magyar nemzet régi sebei és e sebeket fegyverrel kell kivágni, mert felő, hogy különben az ausztriai ház végzetes uralkodása alatt erő vesznek a testnek még ép részein is.”

A nemzetnek vészkiáltása volt az a korszak, mely 1703-ban ezzel a manifesztummal kezdődött meg és amely megtöltötte a völgyeket, bércekről-bérce szálolt, ellepte a rónát és fenséges hullámlása 1711-ig tartott. Ez a szörnyű kiáltás megrázta az agyvelőket, éppen úgy, mint 48-ban; fölszította a lelkesedést, éppen úgy, mint 48-ban; megnyitotta a várak fegyverkamráit, éppen úgy mint 48-ban; és csatasorba állította a gazdag főurat és a szegény jobbágyot, éppen úgy, mint 48-ban.

Hazánk legnagyobb nemzetiségei sorakoztak Rákóczihoz — és még azok is, kik labanc-sorban állának, úgy el voltak telve kurucérzésekkel, hogy a labanc Wesselényi Ferenc, aki a zsidói csatát egy oláh pópá árulása következtében nyerte meg Rákóczi ellen: jutalmul a pópát fölakasztatta.

Soha szabadságharc nem volt olyan költői képbe beillesztve, mint Rákóczi kurucforradalma. Rohanó daliák száguldottak végig a mezőkön: és az eltaposott virágokból dal termett. Erdők magányában bujdosott a vezért vesztett kuruc, sóhajtozása bele-

vegyült az erdő zugásába: és ebből is dal termett. Tiszának zajlása, friss hónap hullása, németnek futása, magyarnak szilajlása, csatáknak fürgetege, győzelmek riadalma, seregeknek pusztulása: mindez dallá változott a kuruc lélekben.

A dal meg is maradt, de az a láng, amelyet lobogójával, Rekrudeszkuntjával ő gyújtott meg, ő szított és nyolcéven át ő tartott izzásban: ez a láng volt a kuruc lélek utolsó fellobbanása.

1711. május 1-én, Károlyi Sándor gróf, Rákóczi Ferenc hadvezére és helyettese, tizenkétezer kurucal kiment a majthényi sikra. Ott a kurucok zászlókat a földbe szúrták, puskáikat gulába rakták, kardjaikat halomba hányták, a zene szólt, az ágyuk háromszoros üdvözléssel dörögtek, a német drágonyosok pedig összeszedték Rákóczi zászlóit és a kuruc-szabadság leáldoztával: „Meghalt az Isten!” „Meghalt a Haza!” „Meghalt a Szabadság!” — Kollonics Lipót kardinális pedig kijött megátkozott sírjából, leült a tábor elé — s vigyorogva olvasta a pénzt.

Akik a katasztrófa beálltakor nem rakták le fegyverüket a majthényi sikon és nem hódoltak meg a Habsburgoknak: azok szanaszét hanyódtak a világ mind a négy tájéka felé. A forradalom lelke, a kuruc lélek reménysége: Rákóczi Lengyelországba bujdosik ki; kedves udvari muzsikuskis cigánya az ország határán maradásra készti, sirva borul a lábaihoz: „Fölséges fejedelem, itt hagyod a vagyont — keresed a nincsent!” — s Rákóczi csakugyan itt hagy egy millió kétszázezer hold földet, amai értékben ezer millió koronán felül érő vagyont, hogy rajta a Schönbornok és a Windischgrätzek, a Lobkovitzok és a Lichtensteinok, a cseh és német lézengő Ritterek gyűlöltséje, sáskamódra osztozkodják meg.

Hosszas bujdosás után messzi keleten, a török császár vendégszeretetére szorult, s a Márványtenger partján, a csöndes Rodostóban hunyta le örökálmra szemeit.

Fiatalon, alig küszöbén a férfi kornak vont ki kardját a magyar szabadság védelmében, és még nem jutott el a férfikor deléig, mikor kezéből a szabadságot védő kardot kiütötték s

ezzel: üressé, sivárrá, céltalanná tették egész hátralévő életét. De bár ideálja, a szabad és független Magyarország porba is omlott: bár az a munka, amelyre egész életét föltette, meg is hiúsult: még sem élt hiába, mert a magyar históriának nemesebb veretű tökéletesebb lovagja, a magyar hazaszeretetnek hűsege, ragyogóbb emléke nincs ennél a derékon tört életnél.

Rákóczi igaz mivoltában nem volt forradalmi természet: éppen szellemének ideális röpte, erkölcsi makulátlan tisztasága miatt. A siker legtöbbször, ha nem is éppen mindig, koncessziókat megalkuvást kíván, — ő azonban nemzete ideális jogaiból semmit sem tudott engedni, ő a nemzetnek vért szerzett és vér áron megtartott jogaiból egy betűt sem tudott elalkudni.

Éppen ezért nem is volt szerencsés forradalmi vezér és politikus, de olyan tökéletes ember volt, akiben egybefoglaldott mindaz, ami a magyarban talentum és temperamentum, étika és erkölcs szempontjából nemes és értékes. És ez a mintalovag nagy, nemes és igaz ügyet védett: nemes és tiszta fegyverekkel. Hogy Rákóczi Ferenc alakja annyira kitörölhetetlenül bevésődött nemzetének lelkébe, mint rajta kívül még csak Mátyás királyé és Kossuth Lajosé: annak magyarázatát éppen egyénisége és a magára vállalt munka nemessége adja meg.

A magyar nemzetnek arra az utra kell térni, amelyet Rákóczi mindnyájunk számára kijelölt, de amelyet ő el nem érhetett. Ez az út a magyar haza tiszta függetlenségének szentséges útja, „via sacraja”. Ezen az uton Rodostó után másfél századig egy lépést sem tett a magyar mindaddig, amíg arra, nagy utóda Kossuth Lajos, vaskezeivel rá nem lökte a magyar nemzetet. És habár Rodostó után szunnyadhatott is a magyar függetlenségi eszme másfél századig; és habár Kossuth Lajos után többé egy percig sem szunnyadhat: a magyar nemzet nagy céljainak találkozása mégis csak Kossuth és Rákóczi megszentelt hamvainál ölelkezik össze.

És ebből az összeölekezésből géniusznak ragyogó példája, tetteiknek örökidőkre szóló tanulsága fakad a magyar nemzet számára!

A szent hamvak diadalutja.

II. Rákóczi nagy fejedelem és bujdosó társainak megszentelt hamvai immár hazai földben pihennek.

A világtörténelmi nevezetességű diadalmas utról nagyobb vonásokban igyekezzünk beszámolni.

Október 23-án reggel szállították a „Kelet”-gőzösre azt a hat, egyenkint 1000—1500 kiló súlyú sírkövet, amelyek alatt a száműzöttek közel 200 évig pihentek. A koporsókat a szultánnak régebbi ohajtása szerint csak naplemente után vitték Konstantinápolyban a hajóra, melynek parancsnoka és tisztikara is teljesen magyar s akik a fejedelmek részére előírt üdvözléssel fogadták a menetet.

Másnap a fejedelmi gyászpompába öltözött hajó az Aranyszarv napsugaras kikötőjéből utnak indult és 25-én reggel 9 órakor Constancába érkezett. A koporsókat azonnal áthelyezték a különvonat halottas kocsijába. Ezután a „Kelet”-en bankett volt és Thaly Kálmán, az országos bizottság elnöke a hajóstársaságot felköszöntötte. A különvonat d. u. 5 órakor indult el Verciorovába. A román hatóságok mindenütt nagy előzékenységet tanúsítottak.

Október 27-én délelőtt egy negyed kilenc órakor a hamvak hazai földre érkeztek. A határon rövid időre megállott a vonat és tisztelgések után folytonos tarackdurrogás közt vonult be Orsovára. Itt fényes ünnepség keretében vették át a szent hamvakat a kormány, az országgyűlés s a törvényhatóságok küldöttségei.

Thaly Kálmán, az ötös bizottság elnöke nagyhatású beszédben számolt be a hazafias misszió teljesítése után, amelyet ő immár 46 éve folytat. Köszönetet mond Thallóczy Lajosnak a diplomáciai tárgyalások körül végzetekért és Abdul Hamid török szultánnak jóindulatú előzékenységeiért. Az egyházi hatóságokról is elismerőleg nyilatkozik s különösen a hamvakat hiven őrző lazaristáknak mond köszönetet. Átadom — ugymond — a szent hamvakat a magas kormánynak és beszámolok a bizottság működéséről ezen felvett és megerősített jegyzőkönyvben, a melyben eljárásunk minden lényeges fázisa részletesen le van írva.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök megilletődve vette át nemzeti hőseinknek visszatért hamvait, hogy örök nyugalom helyére juttassák azokat a haza földjében. Emlékük iránt érzett mély tiszteletének kifejezést adva, a kormány nevében először ravatalukra helyezi az elismerésnek és kegyeletnek babérját. Majd az átvételről felvett külön jegyzőkönyvet, mely 8 pecséttel van ellátva, felolvasta Polónyi Géza igazságügy-miniszter. A jegyzőkönyv a következőket tartalmazza:

Jegyzőkönyv

dicső emlékü II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társai hamvainak átadásáról és átvételéről a haza földjén.

I. Ferenc József, dicsőségesen uralkodó apostoli királyunk ő felségének 1904 évi április hó 18-án kelt legfelsőbb kézírata alapján a magyar királyi kormány II. Rákóczi Ferenc

fejedelem és bujdosó társai hamvainak hazahozatala végett Törökországba országos bizottságot küldött ki, amelynek tagjai Dr Thaly Kálmán országgyűlési képviselő vezetése alatt: báró Forster Gyula főrendiházi tag, a Műemlekek Országos Bizottságának elnöke, Fraknói Vilmos címzetes püspök, Dr Thallóczy Lajos a Magyar Tudományos Akadémia tagja és Dr Török Aurel budapesti tudományegyetemi rendes tanár.

Ez az öttagú bizottság II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társainak hamvait, miután azonosságukról ott, ahol azok eddig nyugodtak, szorgos vizsgálódással teljes bizonyosságot szerzett, átvette, a haza földjére kísérte és ezennel átadja Dr Wekerle Sándor magyar királyi miniszterelnöknek.

Dr Wekerle Sándor magyar királyi miniszterelnök II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társai hamvainak azonosságáról minden kétséget kizáró módon meggyőződve, átvette leolmozott vörösrézladákban:

1. II. Rákóczi Ferenc fejedelem hamvait,

2. Zrinyi Iónának, II. Rákóczi Ferenc fejedelem anyjának hamvait,

3. Rákóczi Józsefnek, II. Rákóczi Ferenc fejedelem fiának hamvait;

4. Thököly Imrefejedelemhamvait;

5. gróf Bercsenyi Miklósnak és feleségének, Csáky Krisztina grófnőnek közös sírladában nyugvó hamvait;

6. gróf Esterházy Antal hamvait;

7. Sibrik Miklós hamvait

azzal a rendeltetéssel, hogy ezek a hamvak az erről szóló törvény értelmében a hazai földben tétessenek örök nyugalomra.

A hamvak szabályszerű átadását és átvételét Polónyi Géza magyar királyi igazságügyminiszter ebben a jegyzőkönyvben tanúsítja, amelyet ő mint a magyar királyi kormánynak a hamvak átadásáról és átvételéről a hiteles tanusítvány kiállításával megbízott tagja vett föl.

Ezt a jegyzőkönyvet a magyar királyi miniszterelnök, a magyar királyi igazságügyminiszter, ugyancsak az említett öttagú országos bizottság tagjai felolvasás után öt eredeti egymással teljesen egybehangzó példányban aláírták és a magyar királyi miniszterelnök, valamint a magyar királyi igazságügyminiszter a példányok mindegyikét hivatali pecsétjével is ellátta. Ennek mind az öt eredeti példányát Dr Wekerle Sándor magyar királyi miniszterelnök vette át, aki az egyik eredeti példányt örök emlékeztül az országos levéltárban fogja elhelyeztetni, egy-egy eredeti példányt pedig megküldi a képviselőháznak és a főrendiháznak, ugyancsak a magyar királyi miniszterelnöki és a magyar királyi igazságügyminiszteri irattárnak.

Kelt Orsován az Urnak 1906. esztendőjében. Mindszent havának 27-ik napján.

A jegyzőkönyvet az országos bizottság öt tagján kívül aláírták dr Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc, gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula, Jekelfalussy Lajos, gróf Zichy Aladár, Josipovich Geza és Polónyi Géza miniszterek, Justh Gyula a képviselőház elnöke és gróf Pejacevich Tivadar horvát bán.

Thaly beszéde közben a Rákóczi-vármegyék alispánjai kiemelték a koporsókat a halottas kocsiból s a perronon felállított ravatalokra helyezve, kivont karddal diszorséget állottak azok körül. Majd a jegyzőkönyv felolvasása után Fraknói Vilmos püspök Rákóczi koporsójánál misét szolgáltatott s ennek végzetével mély hatást keltett imát mondott. Ezután a daloskörök elénekelték a „Boldogasszony anyánk” kezdetű egyházi dalt, mire Scholz ág. ev. püspök Thököly hamvait áldotta meg.

Ezt követte a ravatalok megkoszoruzása. Justh Gyula helyezte el a

képviselőház koszorúját Rákóczi koporsójára, a magyar nemzet nevében. Thököly koporsójára pedig Rakovszky István, alelnök. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a függetlenségi és 48-as párt nevében Rákóczi szellemének, mely megdicsőült az égből és dicsőül itt a magyar földön, tette le a koszorút. Apponyi gróf szintén Thököly koporsójára tette a párt koszorúját. Nákó Sándor gróf a főrendiház nevében koszorúzta meg Rákóczi koporsóját és Polónyi a függetlenségi párt nevében tett koszorút Bercsenyi és társai koporsójára. Koszorút helyeztek még a koporsókra Andrássy Gyula gróf az alkotmánypárt, Berzevich az Akadémia, Csernoch János a néppárt, Steiner Ferenc a délvideki függetlenségi párt, Polányi Zoltán a romániai magyarok nevében, a tvh. s egyéb küldötségek, az orsovai nők stb. Belgrádból 220 tagból álló szerb küldöttség érkezett s a fejedelem ravatalára szintén koszorút helyeztek: „Rákóczi és dicső társainak, akik a szabadság elnyomói ellen küzdöttek. — A szerbek, a szabad Szerbiából” felirattal.

Az impozáns keretben lefolyt gyásznapnak méltó folytatása volt az az ut, amelyen át a bujdosók hamvai az ország szívébe, Budapestre érkeztek. A vonat déli 12 órakor hagyta el az orsovai pályaudvart. Orsovától Budapestig mindenütt mélyesges hódolattal és lelkesedéssel áldoztak a nagy fejedelem emlékének. Megható volt a nemzetiségek lakta vidékek hódolata, de különösen fényes, imponáló volt a nagy alföldi városok valóban gyönyörű ünnepe.

Vasárnap reggel 8 óra 35 perckor robogott be a vonat a keleti pályaudvar üvegtetője alá. II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak hamvai végre tehát az ország fővárosában voltak.

A főváros nevében Bárczy István polgármester fejezte ki hódolatát s ezután kezdetét vette a koporsók leszállítása. Szterényi József államtitkár utasításai szerint, aki a hamvak hazaszállításának felelősségteljes munkáját végezte. A sorra, szertartás szerűleg gyászkocsokra emelt koporsók elhelyezése után, megszólaltak a harsonák és a menet élén a lovas bandériumokat utnak indították.

Rákóczi, valamint édes anyja és József herceg hamvai egy kocsiba kerültek. A második kocsin Bercsenyi és neje Csáky Krisztina grófné, Esterházy és Sibrik hamvai, míg a harmadikon Thököly hamvai voltak. Vagy félóraig tartott, amíg a menet kibontakozhatott; káprázatos képet nyújtván az óriási közönségnek.

A Rákóczi hamvak diadalútjának budapesti állomása, a Szent István bazilika méltó díszszel várta a fejedelmi hamvakat. Egy hölgybizottság, mely száznál több tagból állott Battlyány Lajosné grófnéval élén megkoszorúzta Zrinyi Ilona koporsóját a magyar nők nevében. E közben lezsedtek a koporsókat és felvitték a templomba, a kupola alatt felállított bitoros ravatalra. Samassa József egri bíboros érsek pontifikált. Előbb „Te Deum” és utána ünnepi szent mise volt, amelynél Prohászka Ottokár és Szemere Lajos püspökök segítettek. Az ünnepi Istentisztelet a Himnusz hangjaival ért véget s azután megkezdődött a résztvevők elvonulása, illetve a Deákterei templomhoz való zárandoklata, hol Wagner Geza az ev. egyház nevében koszorút tett Thököly koporsójára és Scholtz Gusztáv püspök magas szárnyalású beszédet mondott. A fejedelmi koporsókhoz egész d. u. 4 óráig sereglett a közönség. 5 órakor kiszállították a szent hamvakat és este 7 óra 50 perckor ugyanazon diszkocon, amelyen hozták, elszállították Kassára, illetve Késmárcra.

Mesébe illő volt az az ut, amelyet a tetemvivő vonat Kassáig futott meg. A merre haladt, hegyoldalokról és lankás domboldalokról égő máglyák tüze világította meg az utat. Kassára

hétfőn reggel egész korán érkezett meg a vonat. A menet oly hosszú volt, hogy csaknem 2 óráig tartott, míg a dőmhoz ért, ahol fényes mise volt és azután a vármegye házában diszközgyűlést tartottak. A fejedelem végleges temetése d. u. 5 órakor ment végbe.

Thököly hamvai egész nap a kassai állomáson maradtak, a melyet diszközrség őrzött és éjjel után 1 óra kor vittek el az országos bizottság, valamint a kormány ott időzőt tagjai Késmárcra, hova kedden reggel 8 órakor érkezett meg. A budapesti és kassai ünnepségek megújultak itt s a nemzet hódoló tisztelete mellett helyezték el örök nyugalomra Thököly koporsóját is. A kormány tagjainak nagyobb része a vármegyék küldöttségeivel részt vett ezen a temetésen is.

Vármegyénk képviselőtében Ugron Ákos főispán, Dr Damokos Andor alispán, Ugron Zoltán földbirtokos, volt országgyűlési képviselő vettek részt, akikhez Budapesten szép színes diszmagyarban Pálffy Aladár munkatársunk is csatlakozott.

A kassai nagyharang zúgása bejárta az egész országot és hálát zeng a hazatért nagy fejedelemnek, de hálát zeng a magyarnak is. Hálát Rákóczinak, mert már a hazatérése varázsával egygyé, osztatlanul ünneplővé tudott tenni bennünket, de hálát a nemzetnek is, mert méltóságban, áhítatban ez az ünnepnap páratlan volt az egész világon. Szent hamvak, pihenjétek! Ez a temetés mutatta meg, hogy Magyarország még mindig a Rákóczi Magyarországa.

Rákóczi ünnepélyek városunkban.

A hamvakat szállító fekete vonat célhoz ért. A bujdosók itthon vannak. Minden igaz magyar szív hangosabban dobog, minden szem örömkönyektől nedves és minden ajk hálaimat repít a mennyek urához, hogy annyi homály után egy kis sugárt is juttatott s a hosszú, lomha évek hő vágyait valóra váltni engedte. Hiszen, kinek nem fájt az, hogy nemzeti történelmünk kimagasló alakjai idegenben pihennek s még csak nem is mehetett el a nemzet, hogy évenként koszorúkkal és könnyekkel rója le sirjukon a kegyelet adóját. Vagy kinek ne fájt volna az a sötét paragrafus, (a már eltörölt 1715. XLIX.) mely még emléküktől is el akart tántorítani? Egyszerű és könnyű rá a válasz. Rákóczi és társai a miéink voltak. Lelkünk oly erősen összeforrt szellemekkel, hogy feladni nem, csupán csak napról-napra jobban szeretni lehet őket. Gyásznapok voltak reánk azok, melyek folyása alatt távol tudtuk őket magunktól. Örömapok ezek, midőn egészen a mieinknek mondhatjuk. És ennek az örömnak adott kifejezést városunk közönsége is, a mikor ünnepélyeket rendezett a hősök nagy emlékére.

A városi képviselőtestület, élén Gotthárd János polgármesterrel, ugyancsak a vármegye tisztviselői kara Ádám Albert főjegyző vezetésével, nemkülönben a kir. törvényszék és ügyészség Dr Bodolla Gábor elnökkel, szóval az összes hatóságok, tanintézetek és testületek résztvettek a róm. kath. plebánia templomban megtartott ünnepi szent misén, melyet fényes segédlettel Gróf Mikes János főesperes-plebános, II. Rákóczi fejedelem hűkísérőjének: Mikes Kelemennek egyenes leszármazottja pontifikált. A plebánia templom különben zsúfolásig telve volt ünneplő közönséggel és szent mise után „Te Deum” következett.

A Himnusz zárta be az ünnepi Istentiszteletet, honnan a hivatalos testületek az ev. ref. templomba vonultak. Itt Bod Károly ev. ref. koll. nyug. pap-tanár mondott szíveket felemelő, igazán hazafias, meg-

ható imát s a Himnusz eléneklése után a városi képviselőtestület diszközgyűlés megtartására a városház tanácskozó termébe gyülekezett.

Gotthárd polgármester röviden megnyitotta a diszközgyűlést a Rákóczi képevel díszített teremben és felolvasta a tanács javaslatát, mely szerint II. Rákóczi Ferenc Erdély utolsó választott fejedelme és bujdosó társainak soha el nem muló érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíti. A tanács javaslatával kapcsolatosan Soó Gáspár róm. katolikus főgimn. igazgató, képviselőtestületi tag emelkedett szólásra. Elfogadja a tanács javaslatát és egyszersmind nagyszabású emlék-beszédben méltatta a bujdosók érdemeit. A közgyűlés tagjai valósággal átszellemülve hallgatták a magyar nemzet dicsőséges szenvedéseiből összefont szingazdag, történelmi igazságokat tartalmazó beszédet, melynek nyomán egyértelmű éljenzés és tapsvihar keletkezett; jelölül annak, hogy mindnyájunk szívét áthatotta a magasztos pillanat. Az így elfogadott tanácsi javaslatot határozatképpel jelentvén ki, a polgármester a diszközgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítéséről nyilatkozott és a gyűlést beresztette.

Fél 11 órakor az ev. ref. kollegium ifjusága rendezte ünnepélyét. Bár a Bíró és Solymossy tanárok beszéde igazán szép és lélekemelő volt, mégis az egész ünnepélyt azt a benyomást tette reánk, mintha a szereplő tanulók nem vettek volna elég fáradságot maguknak arra, hogy teljesen elkészüljenek. Bíró tanár a valláshoz és a magyarok emlékéhez való ragaszkodásra intett, élénk színekkel ecsetelve e nap jelentőségét s szavai oly meggyőzők voltak, hogy midőn beszédét bevégezte, szünni nem akaró tapsvihar tört ki. Solymossy Rákóczi egyéniségéről, jelleméről tartott felolvasást a töle megszokott nagy készütséggel. Mint az igazi hazafiság rettenhetetlen bajnokát követendő példaképet állította elé a fejedelmet, aki inkább lemond mindenről s a bujdosás szenvedését választja, mintsem hogy hűtlen legyen elveikhez. A többi pont nem úgy sikerült, mint a hogy a kollegiumtól már megszoktuk.

11 órakor a realban volt ünnepély, hol Nosz tanár tartott Rákóczi és bujdosó társairól beszédet. Hosszu fejtegetésekbe nem bocsátkozunk. A ki már hallotta Nosz tanár beszédét, az erről is tud magának képet alkotni. Igen jól sikerült és frapáns volt a felső osztály néhány tanulójának korhű jelmezben való szereplése is s a közönség, mely a termet zsúfolásig megtöltötte a legkellemesebb emlékeket vitte onnan magával.

Este a Budváron örömtűz volt, de nem sokáig tartott, pedig az előkészület hozzá elég nagy volt. A Kuharon szintén áldoztak a hősök emlékének, a mennyiben a helybeli gyógyszerész gyakorlatnok, lapunk egyik munkatársa, egy tüzerönkéntes és szintársulatunknak pár tagja új tálmányu eszközökkel szép tűzijátékot produkáltak. (Kár, hogy nem jobban látható helyen csinálták.)

Este a Budapest-szálloda színháztermében Rákóczi ünnepélyt rendezett Székelyudvarhely város közönsége Hevesi szintársulatának közreműködésével. Az igen tartalmas és változatos műsor a Rákóczi-nyitánnyal kezdődött. Ezután ifj. Solymossy Lajosnak sikerült és hatásos prologia következett. A benne szereplő színészek is jól játszottak, kivéve Rákóczi személyesítőjét, — azt nem hallottuk... A műsor 3. pontja Zrinyi Ilona jellemzése volt, ezt a feladatot Schiller Irma polg. isk. igazgatónő fényesen oldotta meg igen értelmesen, vonzóan és alapos tanulmányra valló beszédében. Könnyed, egyszerű modorban, keresetlen szavakkal mutatta be hallgatóinak a hű hitvest, a gondos anyát, a hazáját lángolóan szerető honleányt: Zrinyi Iónát. A közönség mindvégig élénk figyelem-

mel hallgatta. Ezt követte a „Hajduk hadnagyá”-nak első felvonása, mely a strázsamester izléstelen és oda nem való viceit leszámítva, jó volt. Özv. Groákné a Rákóczi Rodostóban című melodramát hatásosan adta elő. Utána Nosz Gusztáv realisk. tanár tartotta meg beszédét Thököly és II. Rákóczi Ferencről. Szabatos előadásáért elismerést érdemelt. Baghy Gyula és Márkus Lenke II. Rákóczi Ferenc fogságából játszottak el egy részletet oly megkapó drámai erővel, mely a közönséget a könnyezésig meghatotta. A műsor legszebb pontja a Tulipán dal volt, melyet Balla Mariska oly bájosan énekelt, hogy a hallgatóság szinte tombolva követelte ennek a gyönyörű melódiájú dalnak a megismétlését. Az előkép ügyesen és jól volt rendezve. Legvégül Baghy Gyula „Magyar zene” című előadása következett. A szintársulat eme legtehetségesebb tagjának előadása méltó és dicséretes befejeése volt a Rákóczi-ünnepnek. A színház zsufolásig megtelt. Ezen estélyi tiszta jövedelme részben II. Rákóczi Ferenc kassái lovasszobrára, részben pedig a helybeli szegény tanulókat segélyező jótékony nőegyesület javára fordítatik.

Udvarhelymegye Rákóczi szabadságharcában.

Írta: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(4. folytatás.)

A vesztett holdvilági csata miatt lankadni kezdett az erdélyi szabadságharc, de új lendületet adott a Magyarországról bejött segédhadak megérkezése. Vezére Thoroczkay István, Csáky László, Teleky Mihály, Pekry Lőrinc és Mikes Mihálynak első dolga volt, hogy 1704 júl. 5-re Gyulafehérvárra országgyűlést hirdessenek, hová a magyar megyék, a székely székek, sőt a szászok követei is megjelenve, a Pekry indítványára óriási lelkesedéssel egyhangulag Erdély fejedelmévé választották Rákóczit. A fejedelmi diplomát fényes országos küldöttség, melynek élén Gróf Mikes Mihály a székelyek generálisa, gróf Lázár Ferenc csiki főkirálybíró és több főnemes állt, vitték Rákóczinak a szegedi táborba.

Pekry Lőrinc lett most okt. 7-én a fővezér, a ki a lekencei táborból 1704. nov. 7-én kelt rendeletével újra szervezni kezdte a lankadni indult, de a segélyhadak bejövételével új lobbort vetett szabadságharcot. Forgách Simon gróf is nagy sereggel, mintegy 15.000 emberrel, ágyuval jött az erdélyiek segítségére. Rákóczi Forgáchot 1704. dec. 20-án Lipótvár alatt kelt rendeletével erdélyi fővezérré nevezte ki. De itt is mint történelmünk majd minden lapján megtörtént a visszavonás, mert az erdélyi székely főnemesek rossz néven vették, hogy fölébük idegen helyezték a bejött kurucok is csufolták a székelyeket, a kik bizony szegényebbek voltak mint ők, de azért keblüket ugyanazon szentügy dobogtatta s nem szívesen léptek táborba e miatt. Ugy annyira, hogy Rákóczi 1705 márc. 18-án Egerből rendeletet volt kénytelen kiadni a többi közt Udvarhelyszéknek is, hogy lelkiismeretesebben vegyenek részt a felkelésben. Rákóczi rendeletének meg is volt a hatása, mert az udvarhelyszékiek segítségével voltak képesek csak Forgách hadai a már rég ostromolt Medgyest bevenni 1705. jun. 15-én. Erdély megint a kurucok kezében volt úgy, hogy szept. 25-én Rákóczi értesítette a széket, miszerint Erdélybe jön elfoglalni a fejedelmi széket és beiktatni magát.

Azonban Zsibónál, épen ezen útjában, Herbevilével szemben vereség érte 1705. nov. 11-én, mert a székely seregek, az udvarhelyszékiek Pekry Lőrinnel Fejérvár és Szeben, a háromszékiek és csikiak Kálnoki Péter Brassónál voltak, úgy hogy székely kuruc a zsibói ütközetben

alig volt s így igen kevesen voltak a fegyelmezett zsoldosokkal szemben.

E vereség után a szabadságharc első felvonása be volt fejezve Erdélyben, mert a kurucok úgy Fehérvárnál, mint Brassónál is vereséget szenvedtek, de nem hagyhatjuk említés nélkül a segesvári országgyűlést 1705 dec. 15-én, melyet Rabutin és a gubernium hívott össze, a hová a nemesség megindoztatott a hűségességre. S ezzel meg is kezdődött az adóztatás Udvarhelyszéken, mert már erre az országgyűlésre e székeknek kellett szállítsa az élelmiszereket, sőt katonaságot is küldött a német a falvakra, ahol a katonák rettenetes pusztítást vittek véghez mindenben, amihez csak hozzá férhettek Udvarhelyszékről bizony kevesen vehettek részt a segesvári országgyűlésen, mert ide külön komiszáriust küldtek ki 1706 márc. 2-án, aki a nemességtől a hűségesséket bevegye. Az országgyűlés eredménye a rettenetes adóztatás volt s nem csodálhatjuk, ha az erőszakkal behódítottak a Pekry Lőrinc megjelenésére újra fegyvert fogtak a fejedelem hűségére, hiszen beállták, hiába hódolnának a németnek, az eredménye ugyanis csak a kínzás, sarcolás és nagy foku adóztatás volna. Nem volt szent a német előtt semmi. Eteden az eklézsia ezüst poharát is el akarta venni egy Toller ezredbeli komiszarius s csak nehezen tudta Nánássy Mihály esperes magát és a poharat 40 arannyal megváltani Marosvásárhelyen, ahova fogságba vitték volt.

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

KRÓNIKA.

Budapest, 1906. okt. 28.

A nagy ünnepség im', lezajlott Rákóczi végre itt pihen Kuruc-vértől bőven megázott Hazai földnek mélyiben.

Mikor végig rohant az éjben A hamvakat hozó vonat, A hegyek s völgyek megremegetek Az édes, bus teher alatt.

A vén erdők ősrégi fáit, Mint ismerőst köszöntik őt, Tán társival köztük bolyongott Régente.....kétszáz év előtt.

S mikor az éj sötétje oszlott S kelet felől pirkadni kezd, Hajnali álmából riadva, Már talpon egész Budapest.

Kiáll az utra minden ember, Nő, gyermek, ifju és öreg, Virággal ékes házak ormán, Zászlók lobognak, lengenek.

Egekbe nyúló tarka póznák, Diadalivék itt meg ott, S milliónyi néptől roskadoznak Az erkélyek és ablakok.

És minden arcon, minden szemben, Valami nagy csodás öröm... — Egyszerre felzug a kiáltás: Rákóczi jön! Rákóczi jön!

És méltósággal, csöndbe', lassan Megindult utján a menet, Szent ihletében lát csak ilyet A felcsigázott képzelet.

Káprázatos volt, csodaszép volt, Valóra vált tündérrege Szabadságért halt kurucoknak Feltámadt, büszke serege.

Nemcsak a bujdosó vezérek Voltak e szent órában itt, Éreztük százezer kurucnak Csattogva szálló lelkeit.

Bár lennének köztünk örökké, Kurucok fényes lelkei, Köztünk, velünk, vérünkre válva, Tanítva bátran küzdeni.

Tanítva élni a hazáért, S meghalni érte hogyha kell, »Pro Deo et pro libertate«, Varázsos, szent igéivel!

Fenő.

— **Mindenszentek** napját, a halottak emlékűnnepét tartja ma az egész keresztény világ. Ma este ki-gyulnak a sirook mécsesei és mindenki felkeresi a halottak csendes birodalmát. Vajha elhalt nagyjaink jó példája, melyre ilyenkor emlékezünk, követőkre találma minél szélesebb körben.

— **Az őszi idő** legbiztosabb jelét a fák kopasz ágain kívül — nagyobb városi szokás szerint — nálunk is az aszfaltfőző üst párolgása jelzi. Pár nap óta nagy ügybuzgósággal csákányolják a repedéseket és forró aszfalt lavinával tüntetik el a folytonossági hiányokat — járókelő közönségünk nem nagy gyönyörűségére, de az aszfalt-járóút épségének fön-tartása végett okvetlenül szükséges munkálattal.

— **Az adóprés** vármegyénk egyes községeiben tulságosan szorongatja a lakosságot. Panaszkodnak, hogy eltérve a lapunkban is annak idején közölt pénzügyminiszeri rendeletről, az előjáróságok a múlt és jelen évi adóért foglalatásokat eszközölnek, kamatokat és záloglási költségeket vesznek s a közönséget így valósággal zaklatják. Hogy mennyiben igazak ezen állítások, az illetékes hatóság-nak módjában áll meggyőződést szerezni és a közvéleményt helyesen informálni, megnyugtítani.

— **Színészet.** Vasárnap a Bánk-bánt adták s ezuttal megmutatta közönségünk is, hogy tud lelkesedni nagy honfi írók alkotásai iránt. A nézőtér zsufolásig megtelt, no de a színészek is kitétek magukért, a mennyiben ilyen játékot még mióta ismerjük őket — nem produkáltak. A szereplők közül kimagaslott Baghy és Halasi Mariska, a kik igazán nehéz szerepüket megértették, átérték és kellőképpen kifejezésre juttatták Halasi M. a szenvedélyek hangját jól eltalálta, Baghy még nagyobb szinpadokra is beváló erőt vitt be alakításába Jó volt még a Neményi. Márkus Lenke és Halasi Bela játéka, a többieké középszerű. Hetfőn a Rákóczi-ünnepély volt, amelyről más helyen számolunk be. Kedden a »Vigözvegy« ment Balla Mariskával a címszerepben. Közönség kevés volt, világítás gyatra; mind-emellett a színészek igyekeztek jól és gondosan játszani s ha talán mindenütt nem is excelláltak, mégis a közönség kellemes benyomásokkal távozhatott a színházból. Balla Mariska ezuttal jól játszott. Mellette Tibor Lóri, Rónai Gergely és Hegyesy működtek a siker érdekében s úgy egyenkint, mint összesen meg-látszott, hogy nem pusztán hatás vadászat a céljuk, de érzés, lélek van játékukban. Tetszett a Buday Ilonka, Pintér M. és Békesiné tánca is. A többi szereplők közül gondos játékkal Medgyaszai és Neményi is felemlítést érdemel. (B-y)

— **Hadak útja.** Budapest főváros, az ország szíve, az eddigi Csömöri-utat Bercsényi-utnak és a Kerepesi-utat Rákóczi-utnak nevezte el.

— **A haltenyésztés jövedelmező-sége.** A veszprémi káptalan Jutas pusztá és Miklód között elterülő bir-tokán másfél katasztrális tóhalgazda-ságot rendezett be próbára. A na-pokban történt meg Landgraf János miniszteri osztálytanácsos, halászati főfelügyelő jelenlétében s utasításai nyomán a tónak a lehalászása. Az első esztendő eredménye 236 kiló-gramm hal volt, amelynek kilógramm-ját 1.60 koronával értékesítették. A holdankinti jövedelem 147.20 korona volt. A kedvező eredményen felbuz-dulva, a káptalan 100 holdas tó-halgazdaság berendezését tervezi. Nálunk is volnának haltenyésztésre alkalmas tavak, de nincsenek arra való emberek, akik felhasználva a természet által önként kínál alkalmat, jövedelmező forrásá tegyék.

— **Izléstelenség vagy tudatlanság-e?** Nem tudjuk. Annyi azonban bi-zonyos, hogy a helybeli tisztviselői

kör által bérelt helyiségből kidugott nemzeti lobogó, megfelelő helyén nem volt és azok között, akik látták — méltó visszatetszést keltett. (Be-küldték.)

— **A róm. kath. plebánia templom** belső javítása és díszítése adakoztak (VII. közle-mény) özv. Gonda Jenőné 5. számú gyűj-tőívén: Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök 1000 K. gróf Zichy Gyula pécsi püspök 200 K. Vaszary Kolos esztergomi érsek 100 K. Városhy Gyula kalocsai érsek 50 K. Klein Zs.-né s Géza Budapest 200 K 75 f. összesen 1550 K 75 f. — Baranyai Gyuláné 39 számú ívén: Baranyai Gyula, Baranyai Gyuláné 4—4 K. Baranyai Mar-git és Mariska, Dobay Zoltán, Péterffy Ist-ván, Kun Illyés Vilmosné 2—2 K. Miksitz Aladár Gyimes, Dr Balázs Lajos, Piszák Li-pót, Köllő István Csikszereda, Csizsár Ká-roly, Ambrus Dénes, Kiss Gábor, Vass Dé-nes, Schwesztér József, Pálffy Aladár, Benkő Jakab, Boez Endre, Loschdorfer Aladár, Kozma Aladár, Gyertyánffy Boldizsár, Dob-ribán Péterné, özv. Nagy Sándorné, Fe-renczy Győző, Puhr Alajos, Gál Sándor, Kapossy Gyula, Wegár János, Bálint Alajos Tóth Vilmos, Farkas Imre, Nagy Erzsike, id. Nagy István 1—1 K. összesen 43 K. — Janó Ferencné 33 sz. ívén: több községek-ben 30 adakozótól összesen 20 K 50 f. — Tamás Ignácné 43 számú ívén: Szakács Tamás, Kézsmárky 20 K. Dr B.-né, Tamás Balázs 3—3 K. Barabás János 2 K. Gal-goczi Istvánné, Kerekes Ferenc, Oláh Fe-renc, Pál Tamásné, Ferenczy István, Szabó György 1—1 K. Kun Lajos 50 f. Székely Lajosné, Jaklics György, Nándori Lajos, Ipo Zsigmondné, Benedek Áronné, Fülöp Istvánné 40—40 f. összesen 36 K 90 f. — Homolay Lajosné 3 számú ívén: Homolay Lajosné 10 K. Kabdebó Istvánné 5 K. Dr Kovácsy Albertné 3 K. Dr Daróczy Ignác, Mátéffy Domokos 1—1 K. Gangy András, N N 50—50 f. összesen 20 K. — özvegy Ugron Istvánné 103 számú ívén: Ugron Ákos 5 K. Ugron Istvánné 4 K. Ugron Zol-tán 1.09 f. összesen 10 K 9 f. — Papp Jánosné 73 számú ívén: Zakariás Anna, Papp János 5—5 K. Szabó Nándorné 4 K. Barabás Béláné, Bartos József, Szabó Pálné 2—2 K. Kállai Józsefné, Papp Gyula, Papp Lajos, Papp Miklós, Gáspár József, Balázs Alajosné 1—1 K. összesen 26 K. Péterffy Lőrinc plebános Szenttamás befizetett igé-ret 10 K. 7 gyűjtőív összege 1717.24 K. I—VI. közlemény 2011.37 K. öszs. 3728.61 K. Fogadják a nemesszivű adakozók ez uton is halás köszönetünket.

Székelyudvarhely, 1906. október 16.

Gróf Mikes János Paschek Viktor, főesperes plebános, bizottsági pénztárnok bizottsági elnök.

Háziipar a Homoród vidékén

Népies háziiparunk különböző ága közül kimagaslik a fonás és szövési Ez a két iparág oly régi, mint maga az emberiség. Inkább az asszonyi nemnek jutott osztályrészul ezek-nek az iparágaknak kezelése. Hisz már a példa beszédek könyveiből olvasom, a mint következők: „az erős asszony gyapjat es lent keres és munkálkodik ön kezei ügyességé-vel. Kezét erős dolgokra teszi és ujjai az orsót fogják. Nem félti házát a hidegtől, mert háza népe mind két-szeresen van ruházva. Gyolcsot ké-szít és eladja. Erősség és ékesség az ő öltözeté”. Ismerek egy uri asz-szonyt, a ki életkorára nézve már hetvenkedni kezdett, kitűnő gazdasz-szony volt egész életében, ferjének egyedüli boldogsága, gyermekeinek hön szerető édesanyja, a háziipar fejlesztésének és terjesztésének igazi munkása és zászlóvivője. Ez az uri asszony Homoródbásfalván lakik, az odaváló gör. kath. esperes plebános: Boér Istvánnak a neje, akire igazán ráillik a példabeszédek könyve fen-tebbiekben idézett dicsérete az erős és jó asszonyról. Ez a jó papné ko-rával együtt haladott mindig előre a háziipar fejlesztésének útján, külö-nösen a szövésben és varrásban. Az ő háza a versenyképes szöveteknek kiállításra kicsinyben. Lehet ott látni legfinomabb szövetű téli és nyári kelméket, finom abroszokat, szervé-tákat, ablakfüggönyöket, népies szö-veteket, melyekből befolyó szép ke-resményével a nagyon szerény papi jövedelmet oda emelte, hogy arról a világtól elzárt faluról gyermekeiket a messze távolban taníttatták úgy, hogy ma mindenik gyermekük szép állás-ban szolgálja a társadalmat. A ho-moródalmási, abásfalvi, szentmártoni, lövétei, keményfalvi asszonyok töle tanulták meg a szövést. Olyan kel-

meket szönek, hogy az bármelyik szövögyárnak büszkeségére válnek. Engedjen meg nekem a jó papné, szerénységét nem akartam bántani, de most, mikor a háziipar fellendítésére akkora mozgalom indult meg országszerte, a nyilvánosság előtt meg kellett említeni, hogy ő a háziipar fejlesztésének nagy szolgálatot tészen régi időtől fogva a Homoród vidékén. Kár, hogy a hatóság támogatását nem nyerte meg az ő áldásos működése.

Sok helyen a háziipar kezelése az asszonyoknál arra a szánalmas sorsra jutott, mint a szép írás azoknál az egyetemet végzett uraknál, kiknek írása az irodákban csak azért nem válik be, mert a felek nem tudják olvasni. Nem úgy van most faluhelyeken, mint volt régen, amikor az anya leányát addig nem adta férjhez, amíg szőni, fonni, varrni nem tudott. Most a leányaink megtanulnak csipkét kötni, de egy zsákot nem tudnak megfoltozni, mikor azután férjhez mennek, a fehérmű kelmét kereskedésben vásárolják s mással varratják meg abból az inget férjük és gyermekeiknek, ami pedig egy családban tetemes összeget vesz igénybe. Ez is népünk rohamos szegényedésének egyik hatalmas előidézője, azért nagy szükség volna arra, hogy minden községben lenne legalább egy asszony, olyan mint az abásfalvi gör. kath. papné.

Jakab Lajos,
esperes-plebános.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Írta: Cennert János, ford. Balásy Dénes.
(74. folytatás.)

A székely főnépek az országgyűlésekre bizonyos díjai költségeket kaptak volt, melyeket a közszékelek is viseltek, de a mikhez, mint a következő időszakban majd meg látjuk, a lófők is hozzájárultak. A 60-as években ez a szokás már oly szilárd gyökeret fogott volt, hogy a primorok keserűen panaszkodnak a jövedelem miatt, melyet a két vár kapitányai elhúztak tőlük.³⁷ A meg lévő uzust aztán 1594-ben két országgyűlési végzés erősíti meg.³⁸

Ebben a korszakban kezdődnek meg a postalovak állításával való zaklatások. De abból igazi kinszenvedés csak a következő időszakban lesz, mikor aztán majd bővebben szó esik arról.

XVI. A RENDES KÖZTERHEKTŐL VALÓ MEGSZABADULÁS KOR-SZAKA 1601—1657-IG.

A székelyek 1602 augusztusában jutottak végleg szabadságaik teljes birtokába, a melyet Báthori Zsigmond 1599 és 1601-ben oklevéllel biztosított volt nekik, de a melyet az országgyűlések ismételtelen nem ismer tek el. A korábbi állapot visszaállítása az adókra nézve a Bástia által a megyesi gyűlésen (1602 aug.) megerősített cikkelyekben nincs ugyan külön hangsúlyozva és kiemelve, de ki van fejezve adómentességük ama tényben, mely szerint a székelyeket ezen az országgyűlésen a szászokra és a nemesi jobbágyokra kirótt 1 és fél frt. adó fizetésére nem kötelezték.³⁹ 1657-ig tartott el ez az állapot, mikor a köznyomoruság megváltoztatta azt. Előfordulnak ugyan ebben az időszakban is apróbb illetékek, rovatatok, miket a székelek is kiróttak, de a melyek ezért elvileg elismert adómentességökkel nincsenek ellentétben, sőt azt épen séggel megerősítik.

Először is a székelyeknek közön ségesen a külföldi államokkal, a törökkel és a német császárral való diplomáciai érintkezésekből az or szágra eső kiadásoknak egy harmadát, mint terhet, hordozniok kellett. E terhekben való résztvevést indokolta az a körülmény, hogy az idegen államokkal való követségi érintkezésből mind a három nemzetnek

a haszna egyaránsu volt. Az országos adóktól pedig személyes hadi szolgálataik alapján, mely a leglényegesebb nemességi jog volt, de a legsúlyosabb nemesi kötelesség számába is ment, fel voltak mentve. A külföldi államokkal való diplomáciai érintkezés oly ügy vala, a melyet a hadmezőn nem mindig lehetett eligazítani, de a mely az ország minden polgárának előnyére válhatott. Párhuzamos jellegű volt ezzel a tengerrel a díjai költség, a melyet a székelyek országgyűlési követeknek fizettek s a melyet adó gyanánt vettek ki, hadi szolgálatot is tevő lófőre és főnépre egyaránt. A két adó egyműködése és hasonlósága kifejezésre jut abban a kötelezettségben, hogy azokat a hadi szolgálatot tevő főrendek is egyformán fizették. Felőlő körülmény egyedül az, mely szerint a székelyek a követségi adó megszavazásakor az illető országos cikkelyekben nincsenek megemlítve. De viszont országgyűlésileg adófizetésre vagy teherhordozásra, a következő esetekben vannak kötelezve: az 1602-iki megyesi országgyűlés pl. ugy a lófőkre, mint az egy sessió nemesekre, a császári ajándékok és a követségi költségek fedezéséül 75 dénár adót ró ki, a darabontok személy szerint fizetnek ekkor 10 dénárt. Továbbá egyéb szükségekre családonként még a lófőkre 20, a darabontokra és libertinusokra 10—10 dénárt vet nek ki.⁴⁰

(Folyt. köv.)

Kiadja: Betegh Pál és Társa újság kiadó intézete.

Serdülő leányok

sokszor vannak rántalva egy erősítő szerre, hogy a természetet támogatassák és hogy fejlődésüknek sokféle nehézségeit legyőzhessek. A Scott-féle Emulsió, mely alphosphorsavas mész és nátron hozzáadásával a gyógyszerkamájolajból készül, mindenkor a legkifejlesztett és legmegbízhatóbb erősítő szernek és a sajátos Scott-féle eljárás következtében oly jó ízű és könnyen emészthetővé válik, hogy a legcélszerűbb emésztési zavarokat sem okozza, sőt ellenkezőleg rendezi az emésztést és gerjeszti az étvágyat. A Scott-féle Emulsió ennél fogva sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátnagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Dr. BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerháza” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerháznál.

Jó és olcsó étkezés!

Nem vendéglő!

Finom házi koszt!

Magyar, francia, angol és más leg híresebb konyha!

Szekelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 21. sz. a. (Huszárház) az udvarban.

Háztól elhordva, vagy helyben szervírozva.

Egy adag, 3 tál finom ebéd (csütörtökön és vasárnap 4 tál étel) háztól elhordva havonként 18 frt (36 K), helyben kiszolgálva 14 frt (28 K). — Ugyanígy ebéd, reggeli és vacsora (reggel bivalyfejes kávé kifli v. zsemlyével, este különféle sült kompottal és salátával) háztól elhordva egy hónapra 28 frt (56 K), helyben kiszolgálva 26 frt (52 K).

Népkonyha. Egy nagy adag husleves és főzelék sülttel háztól elhordva, havonként 12 frt (24 K). Egy jó adag bivalyfejes kávé kifli v. zsemlyével 10 kr (20 f).

Mindenki kóstolja meg és azonnal tapasztalja, hogy ilyen pompás és ízletes ételt ritkán vagy soha sem evett. Ezért jótállást, felelősséget vállal:

özv. Matics K. Szilárdné.

7273—906. tlv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék tlv. bíróság közhírré teszi, hogy Jánosi Gyula, Fülöp Mózes és a kir. kincstár végrehajlatának Balácsi Lőrinc s társai bethlenfalvi lakosok végrehajtást szenvedők elleni 159 K 98 f, 200 K és 80 K 54 f tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, Jánosi Gyula székelyudvarhelyi lakos végrehajlatának Balácsi Lőrinc és társai bethlenfalvi lakosok végrehajtást szenvedők ellen 150 K 98 f tőkekövetelés és ennek 1905. évi április hó 26 ik napjától járó 5 százalék kamatai. 82 K 80 f eddigi a még a jelen kérésért 12 K-ban megállapított, továbbá Fülöp Mózes 200 K követelése s ennek 1901. március 1-től járó 6 százalék kamatai és 57 K 76 f költség s a kir. kincstár javára bekebelezett 80 K 54 f tőke és 8 korona költség a még felmerülhe ő költségek kielégítése végett a székelyudvarhelyi kir. tvszék és kir. járásbírósa területén levő a bethlenfalvi l. r. 96 sz. jtkvben A + 187, 1881 hrsz. a. fekvőkre 351 K, a bethlenfalvi l. r. 266 számú jtkvben A + 727 hrsz. a. fekvőre 26 K, 786 hrsz. fekvőre 119 K, a bethlenfalvi l. r. 214 sz. jtkvben A + 1527 hrsz. a. fekvőre 29 K becsértékben, a bethlenfalvi 94 számú jtkvben A + 185 hrsz. a. fekvőre 320 K és pedig Balácsi Ignác, Balácsi János, Balácsi Anna, Balácsi Vilma, Barabás Miklós, Barabás Mihály, Gál Sándor, Sebesi Ákos háztulajdonosok jutalékára is ezennel

megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi november 19-ik napján d. e. 8 órakor Bethlenfalva község házájánál megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni. Árverezni szándékozók az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban kötelesek a kiküldöttkéhez letenni.

A kir. tvszék, mint tlv. bíróság.

Szekelyudvarhelyt, 1906. okt. 5.

Graffius,
trvszéki egyes bíró,

5671 1—3

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni miszerint ujonnan berendezett fűszer, festék, fonal, színes fejtők és csemege üzletet Deák-tér 15. szám alatt megnyitottam.

Ajánlom legfinomabb minőségű kávéimat, u. m.: Jamaikai, Cuba, Ceylon, Portorico, Quatemala, valamint különböző gyöngy kávé fajaimat, finom olasz rizseket, valódi Veumann-féle aradi liszteket, továbbá előpataki, kászoni, Székelyszelters és Baros forrás és ásványvizeket, mindenemű olajak, festékek, magyar gyártmányu szoba padló mázak, legfinomabb kristály tiszta szagtalan petróleumot stb.

Midőn a nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérem, szolid áram, valamint pontos és előzékeny kiszolgálásról nagyra becsült vevőimet biztosíthatom.

Alázatos tisztelettel

Hánn József.

A M. KIR. SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földmívelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából a

magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetk. szekelyudvarhelyi fiókjánál

következő hivatalos vizsgálaton átnem

BOROK

vannak nagy mennyiségben raktáron:

	Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül
Magyarigeni rizling . . .	80 fillér	70 fillér
Mézes fehér	65 fillér	55 fillér
Siller szekszárdi	47 fillér	37 fillér
Fehér asztali	45 fillér	35 fillér
Hegyaljai asztali	78 fillér	68 fillér
Villányi vörös, 1900 évi	88 fillér	78 fillér
Tolcsai szamorodni 1900	155 fillér	144 fillér

Palack borok: Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Kecskeméti Auvergnas Gris, Farcali Furmint stb. fajta kettő palack borok a legolcsóbban kaphatók. — Megrendelésre bármily faj palack borok hozathatók. Vételnél hordóért-litrenként 13 fillér letét adandó. — Hordók 3 hónapon belül sértetlen tiszta állapotban, a szekelyudvarhelyi pincéhez szállítást levonva, a felszámított áron visszavételnek.

Első Budapesti Malom-építész és Gépgyár képviselője.
KÜHNE E mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

